

Батицька А.В.,
студентка 6 курсу Інституту підготовки
кадрів для органів юстиції України Націо-
нального юридичного університету імені
Ярослава Мудрого

ЖОРСТОКЕ СТАВЛЕННЯ ДО ТВАРИН ЯК ОСНОВА ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ

Ключові слова: жорстоке поводження з тваринами, відповідальність за застосування насильства до тварин, чинники жорстокого поводження з тваринами.

Анотація. У тезах розглянута проблема жорстокого поводження з тваринами та можливість розв'язання данної проблеми в межах державного законодавства України.

Ключевые слова: жестокое обращение с животными, ответственность за применение насилия к животным, факторы жестокого обращения с животными.

Аннотация. В тезисах рассмотрена проблема жестокого обращения с животными и разрешение данной проблемы в рамках государственного законодательства Украины.

Keywords: cruelty to animals, responsibility for the use of violence against animals, factors of cruelty to animals.

Summary. In theses consider the problem of cruelty to animals and the solution of this problem within the framework of the state legislation of Ukraine.

Ознакою будь-якого цивілізованого суспільства є гуманне ставлення до тварин. Таке ставлення укріплює моральність соціуму,

адже жорстокість до тварин найчастіше є відправною точкою подальшої злочинної поведінки людини. Жорстоке поводження з тваринами, за твердженням психологів, є девіантною та антисоціальною поведінкою особи. Дана поведінка також свідчить про байдужість до страждань живих істот та агресивність особи в цілому. Жорстоке поводження з тваринами формує в особи схильність до насильства та садизму вже при вчиненні злочинів проти життя і здоров'я особи. У зв'язку з цим досліджувана проблема потребує відповідного вивчення для розробки заходів запобігання та протидії жорстокому поводженню з тваринами [2].

Відповідно до статистичної інформації Офісу Генерального прокурора станом на жовтень 2020 р. на території України зареєстровано вже 248 випадків жорстокого поводження з тваринами. А за період з 01.01.2020 р. до 01.05.2020 р., навіть в умовах карантину, судами України було винесено 11 вироків у справах про жорстоке поводження з тваринами, з яких 2 – за наслідками перегляду справи в апеляційній інстанції. На сьогодні, в нашій державі випадків жорстокого поводження з тваринами значно більше, ніж обвинувальних вироків, адміністративних постанов про притягнення до відповідальності та відкритих кримінальних проваджень. В першу чергу, на статистику впливає те, що потерпілі та свідки не завжди звертаються до поліції через ряд причин, що, у свою чергу, не дає змогу сформуванню позитивної практики притягнення кримінальників до відповідальності, підвищити ефективність роботи поліції та судів у цьому напрямку [3].

Значна частина чинників жорстокого поводження з тваринами є складовою системи детермінант злочинності загалом і детермінанційних комплексів інших видів злочинності (у т. ч. насильницької). Також варто додати, що, за справедливими оцінками окремих кримінологів, надати повний і вичерпний перелік причин, що породжують конкретний вид злочинності, у принципі неможливо. Говорячи про детермінацію на індивідуальному рівні, ми передусім маємо на увазі вияви явищ на макро- й мікрорівнів, які чинять безпосередній сприяючий вплив на одиничний злочин, передбачений ст. 299 КК України. Тобто, мова йде про матеріальну скруту, низький ступінь моральності, несприятливе побутове оточення конкретної людини. Однак поряд із цим не можна не згадати й про такий вагомий фено-

мен, як розлади психіки та поведінки, які викривляють свідомість і волю людини, пригнічують емоційний стан і детермінують раптові спалахи агресії. Як зазначають у своїх працях Б.М. Головкін і О.В. Ткачова, кримінальна експресія почасти має генетичне походження, а результати психогенетичних експериментів засвідчують, що індивідуальна схильність до агресії у 30-50% осіб зумовлена генетично. Таким чином, простежується зв'язок між насильством до тварин і подальшою насильницькою поведінкою людини. Тому, не звертаючи увагу на прояви агресії до тварин, суспільство, тим самим, закриває очі на потенційну небезпеку особи, в якій закладається фундамент насильницьких та садистських схильностей до вчинення насильницьких злочинів. Також жорстоке поводження з тваринами має негативний вплив як на осіб, які безпосередньо застосовують мучення до тварин, так і на осіб, які стали свідками подібних діянь. Жорстоке поводження з тваринами сприймається очевидцями як ослаблення соціального контролю, що зумовлює занепокоєння, почуття страху й уразливості [1].

Проблема відповідальності за застосування насильства до тварин полягає у відсутності «реального потерпілого», який міг би звернутися за захистом і наданням допомоги. Істотною причиною латентності жорстокого поводження з тваринами є відсутність у складі злочину, передбаченого ст. 299 КК України, персоніфікованої потерпілої сторони. Таким чином, приховання мучення, калічення або вбивство тварини, як бездомної, так і такої, що знаходиться у приватній власності, спрощує вчинення злочину та не потребує від винного окремих зусиль. Свідки ж такої поведінки не мають особистої зацікавленості у зверненні до правоохоронних органів із повідомленням про вчинений злочин, формуючи тим самим, штучну латентність жорстокого поводження з тваринами. Внаслідок цього суспільство не тільки не зупиняє, але, навпаки, сприяє формуванню суб'єкта з антисоціальною поведінкою, яка у подальшому прогресуватиме та може перерости у насильство по відношенню до людей [4].

В Україні неодноразово хотіли створити зоопатруль, який би швидко реагував на злочини вчинені відносно тварин та відстоював їх права. Але для цього потрібне додаткове фінансування, якого в країні катастрофічно не вистачає. Тому люди створюють

волонтерські організації, які беруть на себе функції по захисту тварин та поінформування населення про недопустимість подібних дій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Шуміло О.О. Особливості детермінації жорстокого поводження з тваринами. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. № 36 (2). С. 117-122.
2. Сердюк В. К. Вплив жорстокого поводження з тваринами на формування насильницьких схильностей особи. Молодий вчений. 2018. № 11 (63).
3. Федевіч А. Вироки у справах про жорстоке поводження з тваринами за 2020 рік. URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/viroki-u-spravah-pro-zhorstoke-povodzhennya-z-tvarinami-za-2020-rik1.html>
4. Тварини у законі: про відповідальність за жорстокість. URL: <https://minjust.gov.ua/m/tvarini-u-zakoni-pro-vidpovidalnist-za-jorstokist> .

Науковий керівник: к.ю.н., ас. К. Д. Кулик